

A modern gyári termelés

Az ipar és az ipar termelés már nagyon hosszú időre vezethető vissza. Az iparnak kezdetleges és ősi formája az volt, midőn az ember abból a célból készített valamely tárgyat, hogy azt egy másik embernek odaadván, cserébe oly dolgot kapjon, amely neki hiányzott. Ez a készítési mód volt — a mai napjainkban is még megtalálható — házi vagy kézműves iparnak őse.

Később, mikor az ember több segítőtársat vett magamellé azért, hogy az általa készített tárgyakat vagy eszközöket nagyobb mennyiségben és gyorsabban tudja előállítani és e segítőtársaknak munkájukért valamilyen formában valamit adott, született meg — kézmű és házi formában bár — a mai gyáriparnak, a gyáripár legfontosabb elemének és a munkabérnek az őse.

És amíg az előbbinél egy ember végezte el a tárgyon vagy eszközökön lévő teljes munkát, addig az utóbbinál már ugyanezen munkát megosztották oly módon, hogy az ügyesebb és tapasztaltabb segítő végezte a tárgy befejező, finomabb és szebb munka részét, míg a kevésbé ügyesebb előkészítette azt. Vagyis ezen ipari munkánál már megvalósult a mai gyáripár legfontosabb eleme a munka megosztás.

A fokozottan fejlődő gyáripárban a technika és a gépek mindjobban alkalmazásával megszületett a gyáripár, amely csak még jobban szükségessé tette a helyes munkamegosztást és a termelés mechanizálódását.

Amíg a kézműves ipar nem dolgozhatott raktárra, azért, mert tőkéje nem volt, a gyáripárnál a helyes munkamegosztással már sikerült elérni azt is, hogy az előállított termékekből raktárra is készíthetünk, bármily nagy legyen is a termelt cikkek kereslete.

Mi is tulajdonképpen a helyes munkamegosztás a gyáripárban? Ha az ipari termék — legyen az tömegcikk, vagy nem — kezdetétől a befejezésig egyhelyen, rendszeresen egymásután következő munkaszakaszokon, munkaszakaszok közötti lehető legrövidebb ideig tartó megszakítással, egy-egy munkaszakasz egyszeri, de tökéletes és nem ismétlődő elvégzésével, a megmunkálást végző emberi és gépi erő nem tulerőltetett, de állandó helyes kihasználásával, az ily munkaszakaszokon átment részek egyhelyre kerülve, tökéletes és gyors összeállításával és legfőképpen pedig ezen leírt munkaszakaszok és folyamatok előzetes precíz megkonstruálásával érhető el.

Ujabbban Németországban és különösen Amerikában egy új termelési forma az úgynevezett folyamatos gyáripár kezd mindjobban kialakulni, mely különösen az egy cikket előállító tömeggyártásnál hatványozza meg a termelés mennyiségét.

A folyamatos gyártásnál az előállító ipartermék — szinte mondhatni — abszolút megszakítás nélkül halad keresztül a különböző munkafolyamatokon, míg az teljes befejezésig nem jut. Kezdve ezen munkafolyamat az ipartermék legelső részének megkezdésétől (nyersanyagfelszabdalás) a kész cikk legutolsó simításáig (például utolsó szeg beverése), mely meg nem szakított folytonos munkatömegek után az eladásra teljesen készen kapjuk az árut.

A folyamatos munkánál erre a célra az úgy-

Lemondással

van telve az ember élete. Miért nélkülözük hát az olcsó és egészséges élvezeteket? Mennyi jótékony és kellemes nyugalmat rejt magában egy csésze valódi, tiszta babkávét!

Meinl Gyula rt.

kávébehozatala.

919

nevezett szállító szalagok és szállító kocsik szolgálnak, mely szállító eszközök automatikusan működve mozgásukban csak annyi ideig állnak meg minden egyes munkaszakasznál, mely idő éppen elég arra, hogy a tárgyon az odaosztott munkás tökéletesen elvégezze és ez idő elteltével a tárgy tovább halad.

Ily módon elérhető az, hogy a termelt iparcikkek a lehető legrövidebb idő alatt készen kerülhetnek a kereskedelembe. A folyamatos munka főelőnye az, hogy lényegesen olcsóbbá teszi a termelt cikket, ugyanannyi idő alatt jóval többet tud termelni. Németország és Amerika igen hamar rájöttek az előnyökre és nemcsak új iparvállalataikat konstruálják már folyamatos munkára, hanem a meglévő régi gyáraikat is fokozatosan átalakítják, mert a befektetett tőke a legrövidebb időn belül meghozza a maga gyümölcsét.

Sajnos, a mi iparvállalatainknál még seholsem találjuk meg a folyamatos termelést, sőt még csak ilyen irányú kísérletezést sem. Egyrészt azért, mert akár régebbi, akár új vállalatnál az ilyen irányú gyári konstruálás jóval többbe kerül, mintha csak gépi gyári rendezkedünk be. Másrészt azért, mert nincsen olyan iparvállalatunk, mely állandóan egy terméket — folyamatos munkával — készítve, biztosítani tudná az ily módon előállító gyors és nagytömegű cikkeknek az eladását.

Ha az ipartermékek belföldi szükségletét csak saját gyárainktól fogjuk beszerezni, vagy a külföldi exportunk akkora lesz, hogy a efonti munkával előállított termékeket kereskedelmiileg biztosítani tudjuk — remélhetjük azt, hogy a mi nagyvállalatainkban is megtaláljuk a német és amerikai modern gyári termelésnek legjellemzőbb alapját, a folyamatos munkát.

Szőnyi György, okl. technikus.

Hirek

III/25. Kedd. Róm. kath. Gy. o. B. A. Protestáns Gy. o. B. A. Nap kél 5 óra 55 perckor, nyugszik 6 óra 19 perckor.

Egyetemi könyvtár vasár- és ünnepnap zárva. Somogyi könyvtár zárva. Múzeum nyitva délelőtti 10-től fél 1-ig.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tartanak: Barcsay Károly, Széchenyi tér 12. Frankl Antal, Szent György tér 6. Gergely Jenő, Kossuth Lajos sugárút 31. Dr. Löbl Imre, Gizella tér 5. Moldván Lajos, Ujszeged, Vedres ucca 1. Selmeczy Béla, Somogyitelep.

— A „Délmagyarországi” legközelebbi száma, Gyümölcsoltó boldogasszony ünnepe miatt, csütörtökre reggel a rendes időben jelenik meg.

— A szociáldemokrata kisiparosok kéri a következő sorok közlését: Ma délelőtti 9 órakor tartja az ipartestület évi rendes közgyűlését. A következő indítványt nyújtottuk be: Szüntessék be az IPOSZ évi járulékát (megtakarítás évi 950 pengő), szüntessék meg az ipartestületi gondnoki állást (megtakarítás évi 1500 pengő). A számvizsgáló bizottsági tagságra Osznovits István vendéglős a szociáldemokrata kisiparosság jelöltje.

— Halálhíradás. Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó apánk, Heller Ödön, 73 éves korában, folyó hó 23-án elhunyt. Temetése folyó hó 25-én 3 óra 15 perckor Kálvária-úton 2 szám alól. Heller testvérek.

Schwarz Rudolfné, a két évvel ezelőtt elhunyt ismert iparos özvegye, ma, hosszú szenvedés után meghalt. A széles körben ismert úriasszonyt, akiben Schwarz Gyula, a Hűtőház főtisztviselője édesanyját vesztette el, kedden délután temetik a zsidó temető cinterméből.

— Előadás a virágzó renaissancéről. A képzőművészeti sorozat tizenegyedik előadását Pfeifer Elek tartja fenti címmel a központi egyetem elsőemeleti előadótermében szombaton este 6 órakor. Belföldi díj nincs.

— Házasság. Ujhelly Ella és Pártos Endre folyó hó 30-án tartják esküvőjüket Örkényben, István-majorban.

x A sors utjai kitérőszelvények. Próbáljon szerencsét és egy csapásra gazdag ember lehet Önből. A XXIV. osztálysorsjáték húzása április 16-án kezdődnek. Játékterve, a sorsjegyek ára, nyeresi esélye változatlan. Meg nem bocsátható könnyelműséget követ el Önmagával szemben, ha szerencséje elől elbujik. 128

x Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik vasárnapi matinékon megjelentek, az előadó művészeknek, a rendezésben, propagálásban, a jegyeladásban közreműködött hölgyeinknek és kereskedőinknek hálás köszönetünket nyújtunk. A szegedi zsidó négyesület elnöksége. 121

— Baleset a fürdőben. Hétfőn délután a Wagnier-fürdőben Hegedűs Istvánné elesett és könnyebben megsérült. A mentők a sebészeti klinikára szállították.

— A szegedi faragó testület önszervező és temetkezési egyesülete tegnap tartotta márciusi és fennállásának 75-ik éves jubileumi vacsoráját a Zárda-uccai Albert-féle helyiségben. A megnyitóbeszédet Csurik János elnök tartotta, méltatván az egyesület 75-ik éves fennállásának jelentőségét. A március 15-i emlékbeszédet dr. Fűrész Oszkár tanár mondotta. Az ünnepi vacsorát számos szavalat tette még változatossá. Sikeres szavaltak Kerepesi Istvánné, Szakáll Ilonka, Tompai Annuska, Nácsi Erzsébet, Almási Ica, Szanka Ilonka, Klonkai Miklós, Temesvári József, Csányi Lajos és ifj. Kerepesi István.

x Közgyűlés. A szegedi zsidó betegsegélyző és temetkezési egyesület évi közgyűlését ma délelőtti fél 11 órakor tartja a hitközség nagytermében. 122

x Ne járjon üzletre üzletre, ha jó kávé akar inni! Mindjárt Vincéhez menjen, Aradi-ucca 5. Telefon 4-60. 51a

x Ottomán vitéz Dóczyánál vegyen, Hid-u. 66

x A márciusi harmincnapos Del-Ka-cipóvási páratlan előnyöket nyújt. Fiók: Kárász-u. 14. 731

x Bíró óra-, ékszerüzlet, Tisza L.-kört 42/a.

SKF svéd golyóscsapágyak kaphatók Kucses és Magay, Szeged, Kölcsey u. 1. 913

x Autótaxi telefonszáma 399. 793

A SINGER VARRÓGÉPEK
MÁS A LEGJOBBAK!

Minden külön értesítés helyett!

Özv. Soós Antalné szül. Schwarz Jolán, Gyula és László gyermekei fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a legnemesebb szívű anyja, nagyanyja, anyós, testvér és rokon

Özv. Schwarz Rudolfné sz. Schwarz Róza

életének 64. évében hosszú szenvedés után elhunyt.

Temetése folyó hó 25-én délután egyenyed 4 órakor lesz a zsidó temető cinterméből.

Menyeli: Schwarz Gyuláné sz. Rosztos Paula, Schwarz Lászlóné sz. Rosenzweig Heddi

Unokái: Soós László, Soós János, Schwarz György.

Testvérei: Schwarz Dániel, Dellisz Henrikné sz. Schwarz Szidónia, Fülöp Jakabné sz. Schwarz Adél

Sógorai, sógorinői és számos rokona.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Külön villamoskocsi háromnegyed 3 órakor indul a Dugonics térről.

24 órás Hősök Emlékversenyén Bátya János első díjat nyert.

MOTORKERÉKPÁROK

olcsón, kedvező fizetési feltételek mellett ingatlan-garancia nélkül! Szeged és Délmagyarország részére egyetűli képviselői.

Hungária Autókereskedelmi Vállalat

Iábor ucca 8. (Adóhivatallal szemben.)

Katonasízkésznek előlegbefizetés nélkül 24 havi részlet.

Használt motorkerékpárok vétele és eladása!

